

נשק של

הנשק הקל

רס"ן טוביה

ושניהם פועלים לפי עקרון ההכבדה (נמצאו גם תת-מקלעים לא סטנדרטיים דוגמת ה"סטן", ה"פ.פ.ס." תוצרת סין, ה"שמיי-סר" וכיו"ב, — שכאמור איננו דנים בהם כאן).

„פורט-סעיד“

ה"קארל-גוסטב" היה נשק סטנדרטי עוד בימי "קדש" ונפוץ בכל מדינות האיזור ככלי-נשק של אנשי מודיעין, חבלנים וכד'.

תת-מקלע זה הגיע לאזורנו בשנים 1954—1955 בשמו המקורי "קארל-גוסטב". נוסף לתת-מקלע עצמו נרכש גם רשיון לייצורו. המצרים הרכיבו תחילה תת-מקלעים מחלקים אשר יובאו משבדיה, ולאחר מבצע "קדש" החלו בייצורו במצרים. רוב התת-מקלעים אשר נתפסו אצל המצרים במלחמת ששת הימים היו מטיפוס „פורט סעיד“, ונשאו את סמל התעשייה הצבאית המצרית.

ברשימה זו נסקור כלי-נשק קלים שבשימוש חיל-הרגלים בצבאות מצרים וסוריה, אשר נפלו שלל בידי צה"ל בסיני וברמת-הגולן. כלי-נשק אלה זהים ברובם, בהיותם מסופקים על ידי אותו ספק — ברית-המועצות ובעלות-בריתה.

נעסוק רק בכלי-הנשק התקניים בחיל-הרגלים המצרי והסורי, ולא בכלים ישנים, שנותרו מן האפוטרופסים הקודמים של צבאות אלה, או כלים יוצאי-דופן מסי-בה כלשהי, אפילו הם תוצרת ברית-המועצות.

תת-מקלעים

מאחר והסובייטים אינם מייצרים תת-מקלעים, אימצו לעצמם הסורים את התת-מקלע הצ'כי „סמובל“, ואילו המצרים מייצרים את ה"קארל גוסטב" השבדי ומכנים אותו „פורט-סעיד“. התחמושת לתת-מקלעים אלו זהה — פרבלום 9 מ"מ —

התכונות הטכנו-טקטיות

קליבר — 9 מ"מ

משקל — 3.6 ק"ג

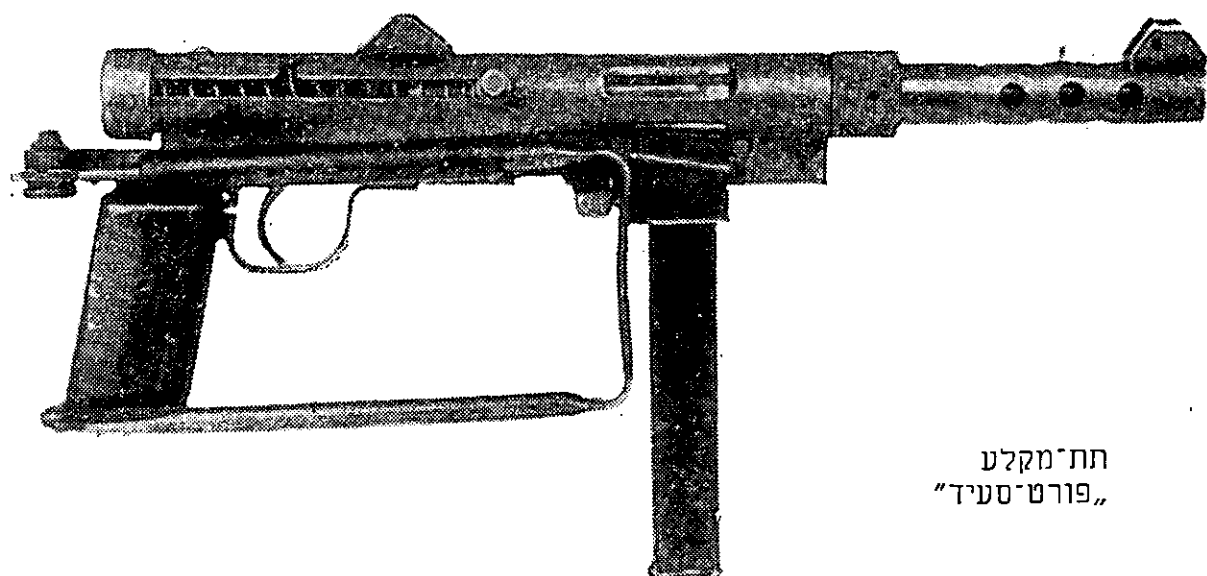
אורך (עם קת) — 80.8 ס"מ

אורך (ללא קת) — 55 ס"מ

הזנה — מחסנית בת 36 כדור

טווח רשום — עד 300 מ'

קצב-אש מעשי — 60—100 כדור לדקה.

תת-מקלע
„פורט-סעיד“

תפעול

ניתן לפתוח את הקת על-ידי לחיצה על תפס הצמוד לבורג העליון המחבר את הקת לגוף.

ידית הדריכה משמשת גם כנצרה, כאשר היא נלחצת לחרייר הנצירה. כאשר התת-מקלע דרוך ניתן לנצור אותו על-ידי הכנסת ידית הדריכה למפרץ-הביטחון. הטעינה נעשית על-ידי הכנסת מחסנית לבית-המחסנית. כשמוציאים את ידית הדריכה ממפרץ הביטחון ולוחצים על ההדק מתהווה יריה. את המחסנית מוציאים על-ידי לחיצה על תפס-המחסנית.

מעצורים

המעצור הנפוץ ביותר הוא הזנה כפולה, עליו מתגברים על-ידי החלפת מחסנית, דריכה וניעור התת-מקלע לימין.

אורך עם קת מקופלת — 44.5 ס"מ
הזנה — מחסנית בת 32 כדור
טווח רשום — עד 300 מ'
קצב-אש מעשי — 60—100 כדור לדקה

תפעול

את ה"סמובל" טוענים על-ידי הכנסת מחסנית לבית-המחסנית וטפיחה על בסיס המחסנית. לוחצים ימינה את הנצרה, הנמצאת מאחורי ההדק, ודורכים ביד שמאל, לוחצים על ההדק ומתהווה יריה. ניתן לפתוח את הקת המתקפלת של ה"סמובל" על-ידי לחיצה על התפס, הנמצא ליד קח הרצועה הקדמי.

תת-מקלע
"סמובל"

מעצורים

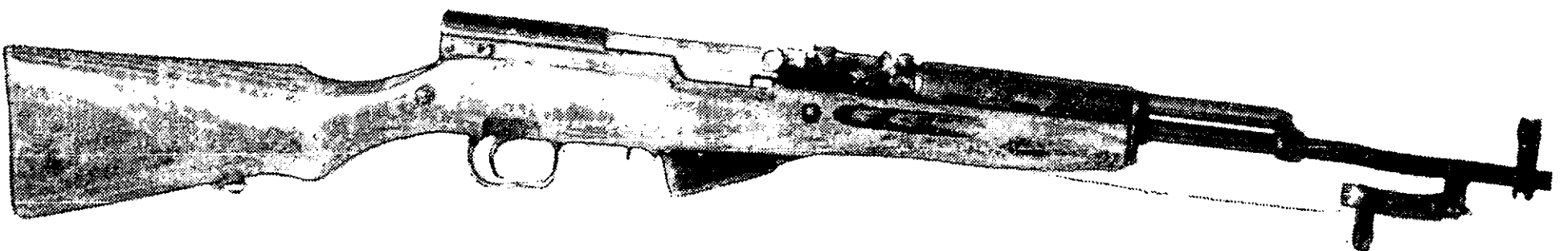
מעצור נפוץ הוא הזנה-כפולה. מתגברים עליו על-ידי החלפת המחסנית, דריכה וניעור התת-מקלע ימינה.

רובים

הרובים הסטנדרטיים בצבא המצרי והסורי הם רובה-מטען 7.62 מ"מ "ס.ק.ס. 46" ורובה-סער 7.62 מ"מ "א.ק. 54". שניהם מתוצרת ברית-המועצות. נוסף לאלה נמצאו בידי הסורים סוגים שונים של רובים צרפתיים, כגון "מאס-49" — 7.5 מ"מ ו"מאס-36" — 7.5 מ"מ. רובי "פ.נ." 7.92 מ"מ, "לי-אנפילד" וקרביין "מוסיין-גאן" — 7.62 מ"מ נמצאו בזירת סיני. שני הרובים הסטנדרטיים "ס.ק.ס. 46" ו"א.ק. 54" ניוונים מתחמושת קצרה בקוטר של 7.62 מ"מ המכונה דגם 1943. בארצות ערב מכונה תחמושת זו 7.62×39 מ"מ, כלומר: אורך התרמיל הינו 39 מ"מ.

רובה מטען "ס.ק.ס. 46"

רובה ה"ס.ק.ס. 46" הוא פרי תכנונו של מומחה הנשק הסובייטי, סמיונוב, שעל שמו גם נקרא הרובה. רובה זה תוכנן והוכנס לשימוש לאחר מלחמת-העולם השניה וייחודו היה בתחמושת הקצרה בת 7.62 מ"מ דגם 1943. לסוריה

רובה-מטען "ס.ק.ס. 46"

ה"סמובל"

ה"סמובל" מיוצר בציכוסלובקיה ומשמש כנשק סטנדרטי בצבא הסורי. חוליות "אל-פתח" ומודיעין אשר חדרו ארצה היו חמושות בתת-מקלע זה.

קיימים שני דגמים של התת-מקלע. האחד עם קת מתכת מתקפלת והשני עם קת עץ קבועה.

ה"סמובל" דומה בצורתו החיצונית ל"עוזי". יש בו התקנים משוכללים אחדים, דוגמת התקן למלוי מחסנית, בצדו הימני של המתפס; מלאון של 8 כדורים למילוי מחסניות ומגרעת מיוחדת בפני הסדן המשמשת לחיזוק אום-תפס-הקנה ולפתיחתו.

התכונות הטכנו-טקטיות

קליבר — 9 מ"מ

משקל — 3.8 ק"ג

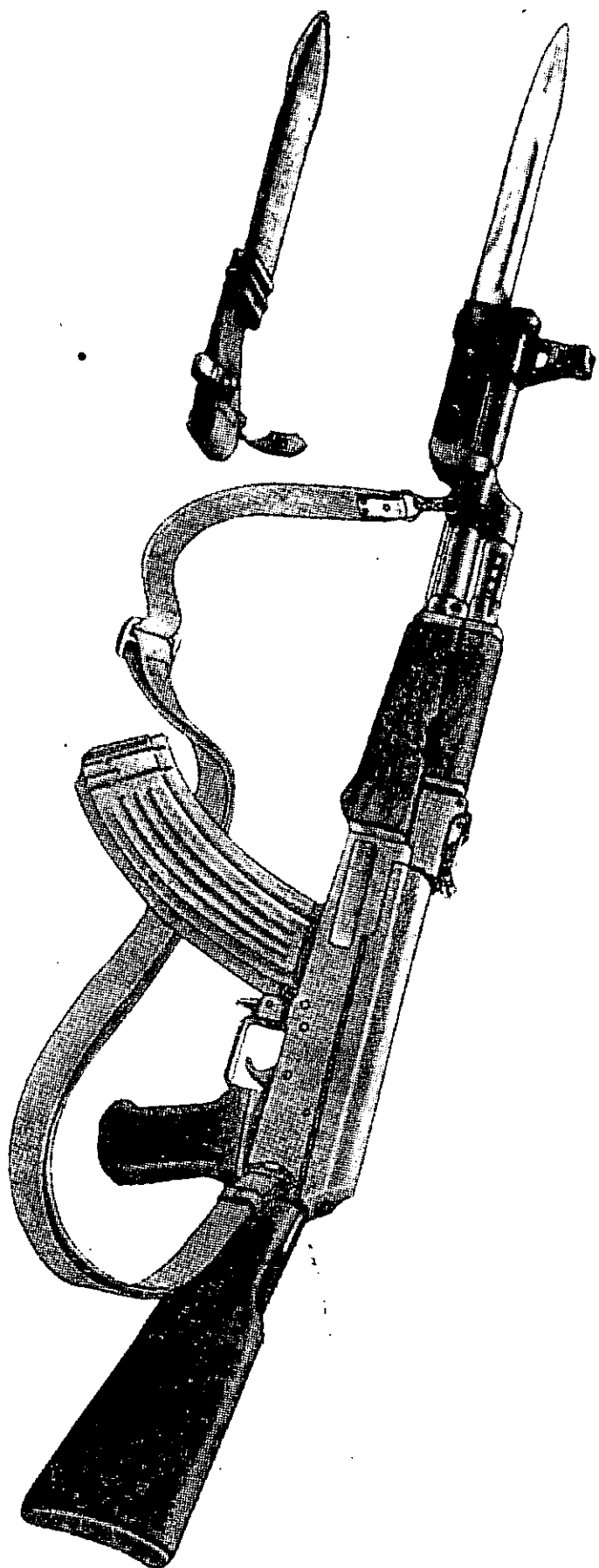
אורך עם קת — 68.8 ס"מ

הפריקה אפשרית בעזרת הבריה או על-ידי פתיחת השחלה, באמצעות משיכת תפס הנמצא בגחוננו של הרובה. את הכידון מצמידים או משחררים על-ידי משיכה בידית כלפי החוד.

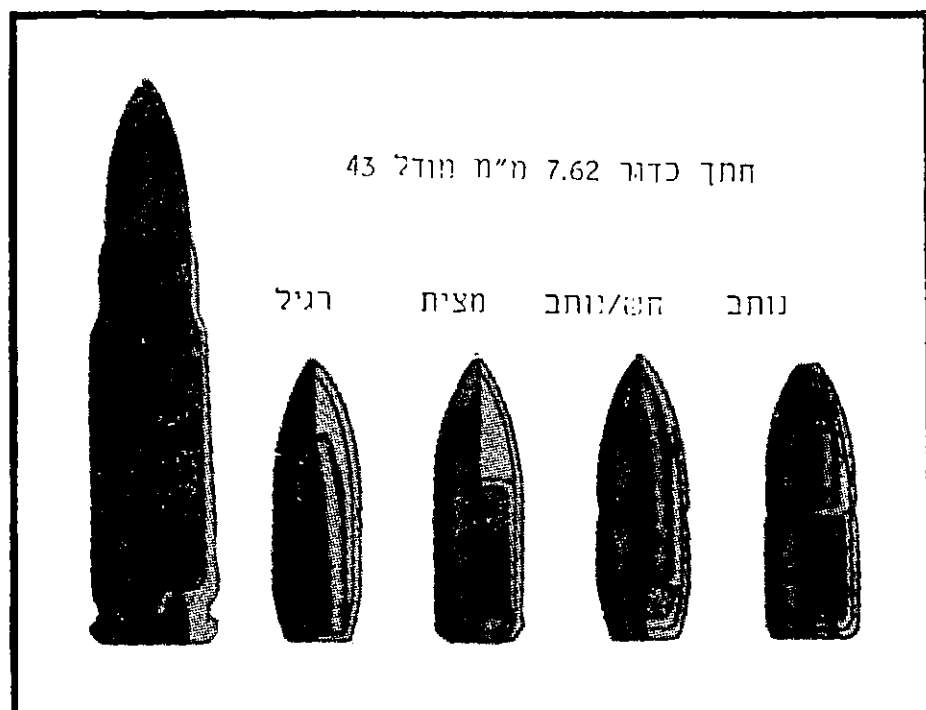
רובה הסער „א.ק.54”*

רובה הסער „א.ק.54” „אוטומט קלשניקוב” על שם מתכננו קלשניקוב, תוכנן על-פי הדוגמה של רובה הסער הגרמני „מ.פ.44” — 7.92 מ"מ. מאז הופעתו עבר ה„א.ק.54” שכלולים (בצבא הסובייטי קיים דגם משוכלל יותר של רובה סער). „א.ק.54” נקרא בצבאות ערב „רובה אוטומטי 39×7.62 מ"מ.

רובה-סער „א.ק.54”

* ראה גם „מערכות” קפ"ג ו„מערכות-חימוש” 17.

ולמצרים נמסר הרובה על-ידי ברית-המועצות עוד ב־1955 וכמות של רובים „ס.ק.ס.” נתפסה כבר במבצע „קדש”. ה„ס.ק.ס.” עדיין לוקה בסיבוכים האופייניים לרובים-מטענים מאותה תקופה, סיבוכים הנובעים מריבוי חלקי-המשנה של המנגנון. עם זאת הרובה אמין ומדויק. צורתו החיצונית של הרובה נאה עקב עיבוד העץ. ניתן לזהותו על-פי הכידון המתקפל שמתחת לקנה.

תכונות טכנו-טקטיות

קליבר — 7.62 מ"מ
משקל — 3.9 ק"ג
אורך — 102.5 ס"מ
עם כידון — 126 ס"מ
הזנה — שחלה בת 10 כדורים.
מהירות לוע — 735 מטר בשניה.
טווח רשום — 328 מ'
קצב אש מעשי — 30—40 כדור לדקה

תפעול

מנגנון הרובה מופעל על-ידי לחץ-גזים העובר דרך צילינדר גזים עילי, ודוחף בוכנה. הבוכנה לוחצת על-פני הבריה, ודורכת את המנגנון. הכדור התורן נטען על-ידי לחיצה על ההדק ועם זאת מתהווה יריה. הנצרה נמצאת ליד שמורת ההדק, בצדו הימני של הרובה, וננצרת על-ידי העברה בכיוון הקת.

מעצורים

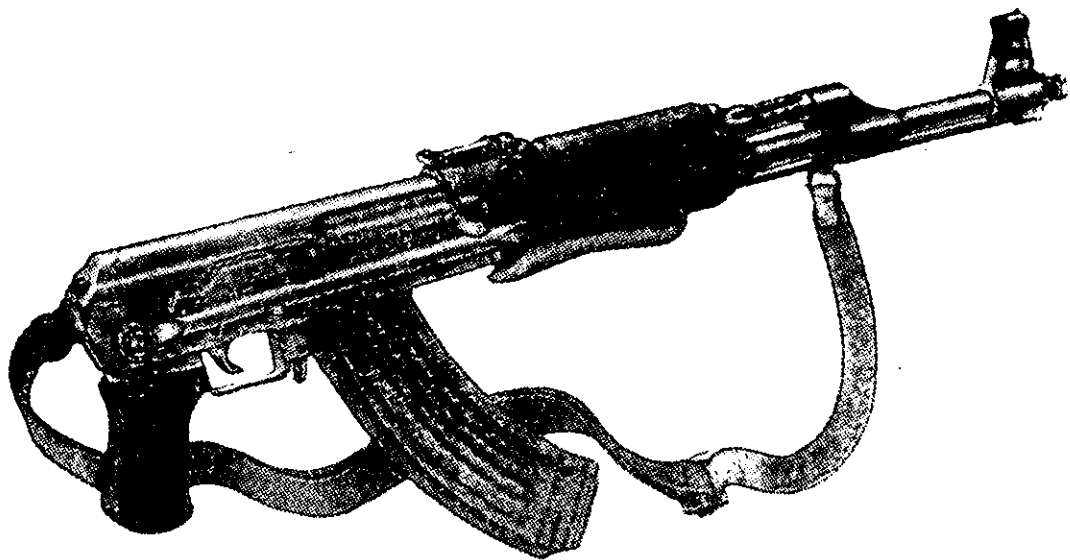
הרובה נעצר בגלל לכלוך, בעיקר חול.

ניקוי

לרובה שרביט ניקוי מתחת לקנה, ובקת מטמורת עם מערכת כלי ניקוי. קנה הרובה מצופה כרום.

טעינה ופריקה

הטעינה מתבצעת על ידי מלאון שבו 10 כדורים, דרך נתיב בקצהו הקדמי של המכלל הנע. ניתן לטעון גם כדורים בודדים.

רובה-הסער "א.ק. 54" עם קת מתקפלת

מקלעים

המקלעים הסטנדרטיים המצויים בידי הסורים והמצרים הם מקלע-קל "ר.פ.ד." — 7.62 מ"מ (המכונה "דיגטיריוב", על שם מתכננו); מקלע-בינוני "ס.ג." ו-"ס.ג.מ." 7.62 מ"מ (המכונה "גוריונוב" על שם מתכננו) ומקלע כבד "ד.ש.ק." — 12.7 מ"מ (המכונה "דיגטיריוב-שפגין" על שם שני מתכנניו). נוסף למקלעים אלה נמצאו בגולן ובסיני מכלול רב-גונוני של מקלעים: מקלע-קל צרפתי "שאטו" — 7.5 מ"מ; מקלע כבד איטלקי "ברדה" — 12.7 מ"מ; מקלע צ'כי "ו.ז.52" ומקלע בלגי "פ.נ.".

בין המקלעים הסטנדרטיים מספר דגמים, שבהם ניכרים השיפורים אשר הוכנסו על-ידי הסובייטים בשנות ה-60.

מקלע קל "ר.פ.ד."

ה-"ר.פ.ד." — 7.62 מ"מ ("דיגטיריוב") הוא נשק כיתתי; "ר.פ.ד." יוצר לאחר מלחמת-העולם השנייה. מתכננו התבסס על ה-"מ.ג.34" וה-"מ.ג.42" הגרמניים. הרעיונות שהועתקו היו: צורת הקת, שיטת ההזנה ותוף עם שרשרת בת 100 כדורי. המיוחד ל-"ר.פ.ד." הוא ההזנה בתחמושת קצרה, 7.62 מ"מ דגם 1943, המקנה למקלע משקל קל יחסית לעומת עוצמת האש המופקת ממנו. מכונה בפי הסורים והמצרים מקלע-קל 7.62×43 מ"מ.

מגבלתו של ה-"ר.פ.ד.": מנגנון מסובך יחסית, הגורם

שני דגמים לרובה: האחד עם קת עץ, והאחר עם קת מתקפלת ממתכת.

הרובה מצטיין בטיב פעולתו ובאמינותו גם בתנאים קשים ביותר. מגבלתו היא רתיעת קנהו כלפי מעלה בעת אש אוטומטית. יתרונו בעוצמת האש ממחסנית בת 30 כדור.

תפעול

מנגנון הרובה מופעל על-ידי לחץ גזים על בוכנה, שהיא חלק מהמכלל הנע. המכלל נע לאחור, דורך את הפטיש, חוזר — וטוען כדור תורן. על-ידי לחיצה על ההדק מתהווה יריה. אם המחליף מכוון לאש אוטומטית ממשיך הרובה לירות, כל עוד לוחצים על ההדק.

ה-"א.ק." מצטיין במנגנונו הפשוט, אשר בו מספר קטן מאוד של חלקים מייחדים אותו הברית והנעילה הסיבובית שלו. בצדו הימני של בית המנגנון מחלף גדול המשמש גם כנצרה. כאשר המחלף נטוי כלפי מעלה — הרובה נצור. כאשר הוא במרכז — הריחו נכון לאש אוטומטית; ואילו בהיותו למטה — לאש בודדת.

טעינה

הטעינה נעשית באמצעות מחסנית של 30 כדור; המחסנית עשויה פח וזה שפתיים חזקות המונעות מעצורים ומבטיחות הזנה תקינה. את המחסנית פורקים מהרובה על-ידי לחיצת התפס הנמצא בחלקו האחורי של בית-המחסנית.

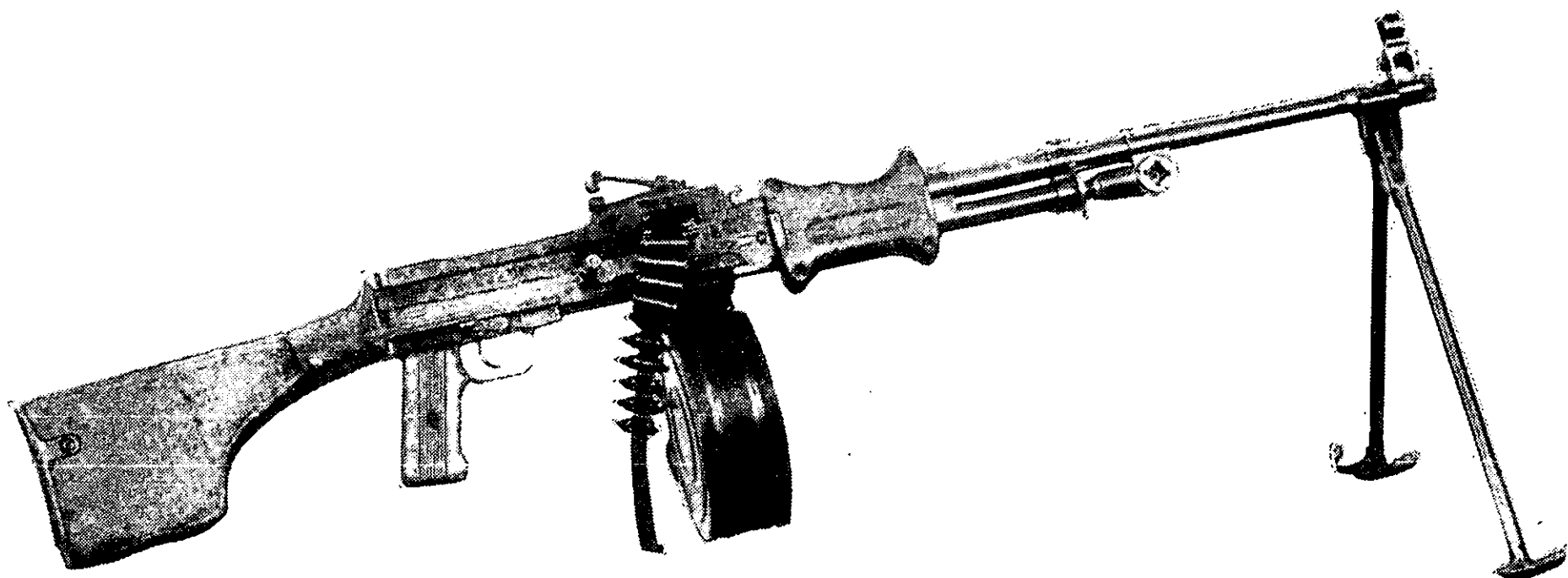
נתונים טכנו-טקטיים

קליבר — 7.62 מ"מ
משקל (ללא מחסנית) — 3.5 ק"ג
אורך עם קת עץ — 87 ס"מ
אורך עם קת-מקופלת — 64.5 ס"מ
טווח רשום — 325 מ'
קצב-אש מעשי אוטומטי כ-80—100 כדור לדקה.

ניקוי

ל-"א.ק." שרביט ניקוי צמוד מתחת לקנה ומערכת כלים במטמורת בקת.

מקלע קל "ר.פ.ד."

מקלעים בינוניים

המקלע הבינוני „גוריונוב” יוצר בשנים 1943—1944. הדגם הראשון כונה „ס.ג.” ואילו דגם משופר ומשוכלל כונה „ס.ג.מ.”. במבצע „קדש” נפלו לידי צה”ל דגמים של „ס.ג.מ.” שהיו מורכבים על גבי נגמ”ש „ב.ט.ר-152”. „ס.ג.” מיושנים נפלו בידי צה”ל בעת פעולות התגמול בתאופיק ובנוקייב. ה„גוריונוב” 7.62 מ”מ הינו מקלע כבד ומגושם יחסית, אבל אמין ופשוט בתפעול. הוא ניזון מתחמושת 7.62 מ”מ ארוכה מדגם 1891/1930, המכונה בפי הסורים והמצרים 54×7.62 מ”מ, כלומר אורך התרמיל הוא 54 מ”מ. את ה„גוריונוב” ניתן לזהות על-פי צורת הסתרשף והכוונת הקדמית ועל פי המרכבה, עליה הוא נגרר. קיימים שני דגמים של מרכבה: אחת — בעלת יצול ארוך והאחרת — בעלת יצול קשתי.

בדגם בעל היצול הארוך התקן עם פין, המאפשר ליצול לשמש גם כחצובה. לדגם בעל היצול הקשתי נתיבים במקום פנים. דגם זה מתאים רק ל„ס.ג.מ.” מהדגמים המאוחרים. ל„ס.ג.” קנה חלק וידית דריכה אחורית, בעוד של„ס.ג.מ.” קנה מחורץ וידית דריכה מצד ימין.

בגלל החשיבות הרבה שמיחסים הסובייטים לירי נ”מ בנושק קל ובינוני, הותקנה בדגמים החדשים של ה„ס.ג.מ.” כוונת נ”מ מיוחדת.

לתחמושת המק”ב שני סוגי קליעים: קלה — שוקלת 9.8 גרם; וכבדה — השוקלת 11.6 גרם. קיימים כמה סוגי כדורים: רגיל, חודר-שריון, נותב, חודר-שריון נותב, מצית.

תפעול

המקלע פועל על-פי עקרון לחץ גזים. הגזים לוחצים על פני הבוכנה המניעה את המכלל הנע לאחור. במקביל דורך המכלל את הקפיץ-המחזיר ומניע את מערכת-ההזנה המזינה את השרשרת. בו בזמן מביאה מערכת-ההזנה את הכדור התורן לפני פיסת-ההזנה. המכלל מוחזר על-ידי הקפיץ המחזיר, פיסת-ההזנה לוקחת את הכדור התורן ומוליכה אותו לבית-הבליעה. הכלי ננעל ומתהווה יריה. הנצירה של המקלע על-ידי מנגנון הדקים כפול, המחייב לחיצה בו-זמנית.

למעצורים כתוצאה מזהום. על מגבלה זו ניסו הסובייטים להתגבר בדגמים מאוחרים על-ידי הוספת תריסים לפתחי ההזנה של המקלע.

תפעול

המקלע מופעל על ידי גזים. בראש צילינדר הגזים נסת גזים עגול עם 4 חריצים. ההזנה נעשית באמצעות מערכת שיניים מזינות ולוחצות. השיניים מופעלות על-ידי מערכת זרועות שבמכסה הגוף. הקפיץ המחזיר נמצא בתוך קת המקלע. נעילת הבריה נעשית על-ידי שתי לוחיות, הנעות במגרעות שבגוף המכלל הנע. הנצרה נמצאת בצדו הימני של המקלע, מעל שמורת ההדק. העברת הנצרה לאחור מאפשרת יריה.

טעינה ופריקה

לפני הטעינה יש לבדוק את התוף וסידור סרט הכדורים אשר בתוכו על-ידי פתיחת מכסה. את התוף מרכיבים על נתיבים שבגחון המקלע ונועלים את התוף בתפס. דורכים את המקלע ופותחים את הנצרה. לחיצה על ההדק משחררת את המנגנון ומכניסה כדור תורן לקנה. על קצה הקנה הברגה, עליה ניתן להרכיב מיצר-לוע לירי תחמושת ללא קלעים.

נתונים טכנו-טקטיים

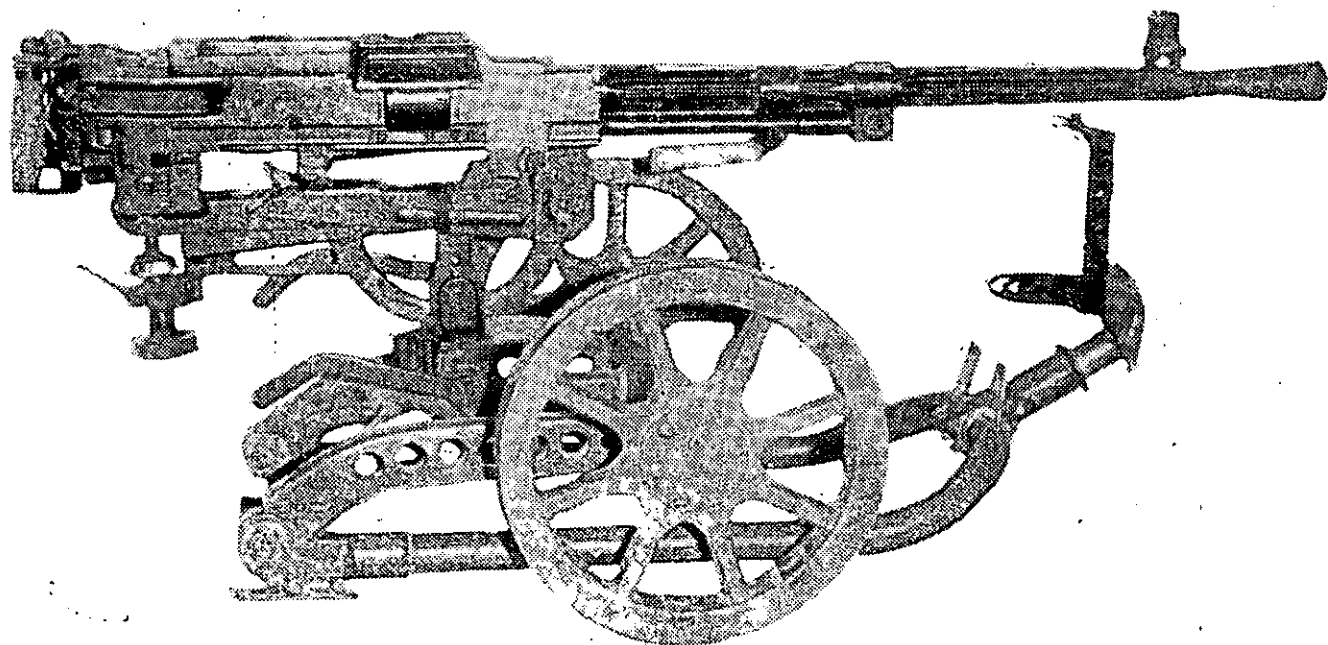
קליבר — 7.62 מ”מ
משקל — 8.8 ק”ג
אורך — 103.7 ס”מ
אופן הזנה — סרט של 100 כדור.
טווח רשום — כ-700 מ’
קצב-אש מעשי — כ-250 כדור לדקה

ניקוי

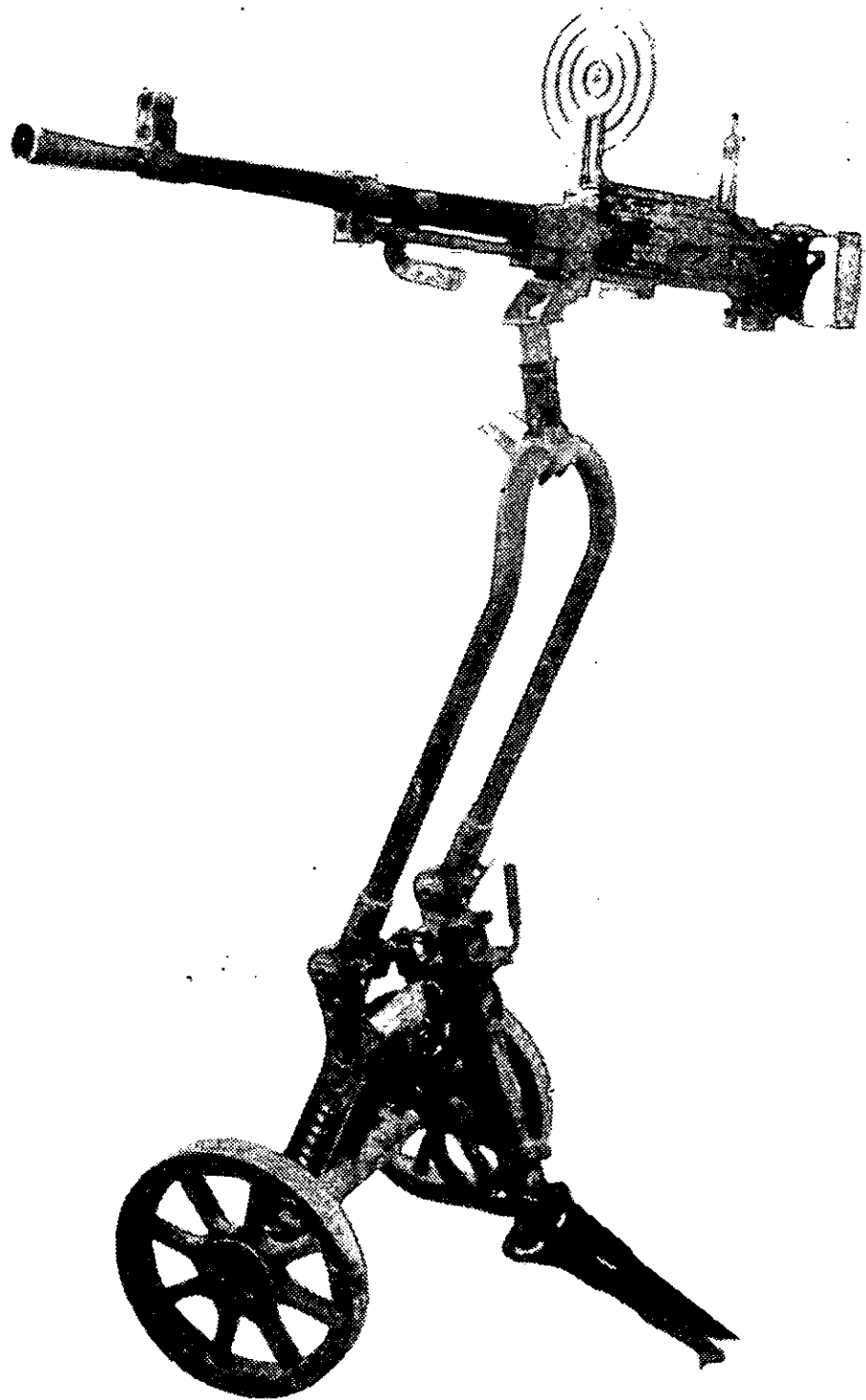
למקלע שרביט ניקוי תחת לקנה ומערכת ניקוי במטמורת.

מעצורים

עיקר המעצורים במקלע נובעים מלכלוך או מתקלות בסרט. מתגברים עליהם על-ידי ניקוי ושימון המקלע, ועל-ידי החלפת הסרט.

מקלע בינוני „גוריונוב”

טעינה ופריקה

התחמושת ארוזה בארגוני פעולה ממתכת, המכילים שרשרת מתכת בת 250 כדורים. המקלע נטען מימין. דורכים את המקלע ועל-ידי לחיצה בבוהנים על שני חלקי ההדקים מתהווה יריה.

מעצורים

המעצורים גובעים מהזנה כפולה ומתגברים עליהם על-ידי פעולה דחופה: דריכה, משיכה בשרשרת ויריה. אם נקרע כרכוב יש להחליף קנה.

נתונים טכנו-טקטיים

קליבר — 7.62 מ"מ
משקל המקלע — 13.5 ק"ג
משקל קנה — 4.1 ק"ג
משקל המרכבה — 23.4 ק"ג
משקל כולל — 36.9 ק"ג
אורך — 129.3 ס"מ
טווח רשום — 2000—2300 מ'
קצב אש מעשי — 200—250 כדור לדקה
מהירות לוע: קליע כבד — 800 מ' לשניה
מהירות לוע: קליע קל — 865 מ' לשניה.

למעלה — מרכבה בעלת יצול קשתי
למטה — מרכבה בעלת יצול ארוך

